

■ Неасабісты суб'ектыў

КНІГІ, КАВА І ТОЕ, ШТО З ІХ ВЫНІКАЕ

Як сумясціць маркетынг і гасціннасць

УЧОРА ў сваім любімым і, здавалася, да дробязяў знаёмым Мінску выпадкова адкрыла надзвычай цікавае месца, куды цяпер буду не саромецца запрашаць гасцей «з далёкага і блізкага замежжа» і ўласна жыхароў сталіцы. У самым яе цэнтры з'явілася (прызнаюся шчыра: не ведаю, ці даўно) незвычайная кавярня. Дакладней, кавярня-кнігарня. Зусім не тыповая з'ява, прынамсі, для нашага неспакушанага падобнымі камерцыйна-творчымі эксперыментамі горада.

Ва ўтульным даволі прасторным памяшканні — нібы ў кватэры старога мінскага інтэлігента. Пацёртая канапа, некалькі ўтульных, таксама зусім не новых крэслаў на нізкіх ножках, усяго тры невялікія столікі, на адным з якіх прытулілася партатыўная пішучая машынка з запраўленым аркушам, у цэнтры стаіць піяніна, клавішы якога ад часу з белых сталі колеру слановай косці. На шырокім падаконні — радыёла, якую слухалі, пэўна, гадоў сорак таму, вінілавая кружэлкі. У кутку — сціплая барная стойка з кававым апаратам, зусім не заўважная, яна не дамінуе, як у астатніх кавярнях...

А ТУТ дамінуюць кнігі. Расстаўленыя на паліцах уздоўж сцен, яны робяць памяшканне яшчэ больш падобным на ўтульную старую кватэру. Кожнае выданне можна ўзяць у рукі, пагартачь, зацікавіўшыся, нават пачытаць, загазаўшы філіжанку духмянай кавы. Так, напэўна, і робяць аматары-заўсёднікі гэтага дзівоснага месца, а ў таго, хто трапляе сюды ўпершыню, проста вочы разбгаюцца. Тут вам і кнігі Караткевіча з 25-томніка, і ўсе кнігі Святланы Алексіевіч, і апошні раман Архана Памука, які абмяркоўваецца на форумах ва ўсім свеце, і «Руская канарэйка» Дзіны Рубінай, і «Зімняя дарога» Леаніда Юзэфовіча — за гэты дакументальны раман аўтар нядаўна атрымаў прэмію «Вялікая кніга». «Сабор Парыжскай Божай Маці» і «Майстар і Маргарыта» — у падарункавым буйнафармаце варыянце, з яркімі ілюстрацыямі. Кніга-тэатр з сюррэалістычным сюжэтам, які распавядае аб'ёмныя карцінкі і подпісы да іх... Усе яны новыя, выдадзеныя летасе. Кожную кніжку можна тут жа і купіць, але не думаю, што ёсць шмат ахвотных гэта зрабіць. Не толькі з-за цен, яны не большыя, чым у іншых кнігарнях. Сюды хочацца вярнуцца, каб, стаміўшыся ад тлуму за акном, утульна ўладкавацца на канапе і пагартачь упадабаных старонкі.

ПРА ГЭТА мы і гаварылі з сяброўкай, калі, наталіўшы сваю цікаўнасць бібліяфілаў, прыселі нарэшце за столік і замовілі каву, якая, пададзеная ў асіметрычных гліняных кубках яўна аўтарскай работы, аказалася на дзіва моцнай і смачнай. У кавярні ціха гучаў блюз, з наведвальнікаў, акрамя нас, нікога не было. Мы гаварылі пра людзей, якія не чакаюць дапамогі, не скардзяцца на жыццё, а спрабуюць знайсці і заняць сваё месца ў горадзе, дзе маюць шчасце жыць. Пра выдатную бізнес-ідэю, якая, увасобленая ў жыццё, павінна даваць неабліг прыбытак. І пра тое, што яна пакуль, напэўна, такога прыбытку не дае, бо нават у першай палове дня ў цэнтры еўрапейскай сталіцы з двума мільёнамі жыхароў і сотнямі турыстаў тут павінна быць не два наведвальнікі, а дваццаць два. Ці хаця б дванаццаць.

Але іх няма, бо, акрамя ўдалай рэалізацыі ўдалай ідэі, павінна быць яшчэ і яе не менш удалая рэклама. (Як у музея ката, напрыклад, з ім ці не ўвесь Мінск сустракае ўсе сезоны года і святы — аб прымеркаваных да гэтага музейных імпрэзах выявы чатырохлапых «мімімі» паведамляюць з білбордаў у самых людных месцах.)

А пра кнігарню-кавярню мы пачулі выпадкова ад знаёмых. Сам бы век не здагадаўся, нават прайшоўшы пад вокнамі. Ні кідкай шыльды, ні паведамлення на бліжэйшай станцыі метро. Нават у інтэрнэце — усяго некалькі водгукі ды паведамленняў, што такое месца ў Мінску з'явілася. Зразумела, што кавярня задумвалася як своеасаблівы клуб бібліяфілаў і не разлічвалася на натоўп наведвальнікаў. Але ж і бібліяфілам ды іншым проста зацікаўленым асобам, якія элементарна хочуць выпіць кавы ў спакойнай, прыстойнай і рамантычнай атмасферы, не пашкодзіла б паведаміць аб тым, што такое месца ёсць зусім побач, а не спадзявацца на адно толькі «сарафаннае радыё».

Тым БОЛЬШ у нашым горадзе, дзе і бібліяфілы, і зацікаўленыя, і нават авантурысты — у большасці сваёй зацяттыя дамаседы. З працы — дадому, і нікуды больш, хіба па дарозе заскочыць у краму. Раніцай з дому — на працу, вечарам — у адваротным напрамку. У тэатр, на выставу, у тую ж кавярню за вушы не выцягнеш. І справа тут зусім не ў грашах, як запырэчаць зараз некаторыя. Кубак кавы ў кавярні, якую так захоплена апісваю, каштуе тры рублі. Не так ужо і шмат, да таго ж ніхто не прымушае вас тую каву замаўляць, можна проста зайсці, пабыць у новай абстаноўцы, пазнаёміцца з новымі людзьмі. Але навошта гэтыя клопаты, навошта напружвацца, навошта глядзець па баках, цікавічыся, што і дзе, калі можна па прамым маршруце — да кватэры, а там бухнуцца на канапу, набраць у талерку харчу і ўключыць тэлевізар...

Парадокс, але, трапляючы ў іншую краіну (ці нават проста ў іншы горад), мы нібы з ланцуга зрываема. Цікавімся ўсім, заходзім усюды. Праз тыдзень афіцыянты ў кавярнях ужо ведаюць нас па імені і робяць зніжку, а мы самі гатовыя вадзіць экскурсіі па гістарычных мясцінах. Калі ж прыязджаюць гасці да нас — ніякавеем, пытанне «што ў вас тут можна паглядзець?» прымушае надоўга задумацца, а «дзе тут можна ў цэнтры смачна перакусіць?» уводзіць гаспадароў у стан шокавага здранцвення.

І гэта пры тым, што ў нас усё ёсць — і славуата гасціннасць, якой, дзякуй богу, ніхто не адмяняў, і цікавая месца, куды прыемна і самому зайсці і прыезджага турыста прывесці. Толькі чамусьці нярэдка гэтыя складнікі існуюць у нас паралельна, толькі часам (дый тое выпадкова) судакранаючыся.

Як іх сумясціць у асобна ўзятым грамадстве? Можа, у якой разумнай кнізе і напісана, але мы пакуль яе не прачыталі.

Алена ЛЯЎКОВІЧ. alena@zviazda.by

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	8.09	18.37	10.28
Віцебск —	8.01	18.24	10.23
Магілёў —	7.59	18.27	10.28
Гомель —	7.54	18.26	10.32
Гродна —	8.24	18.53	10.29
Брэст —	8.22	18.56	10.34

Месяц

Маладзік 26 лютага.
Месяц у сузор'і Вадалей.

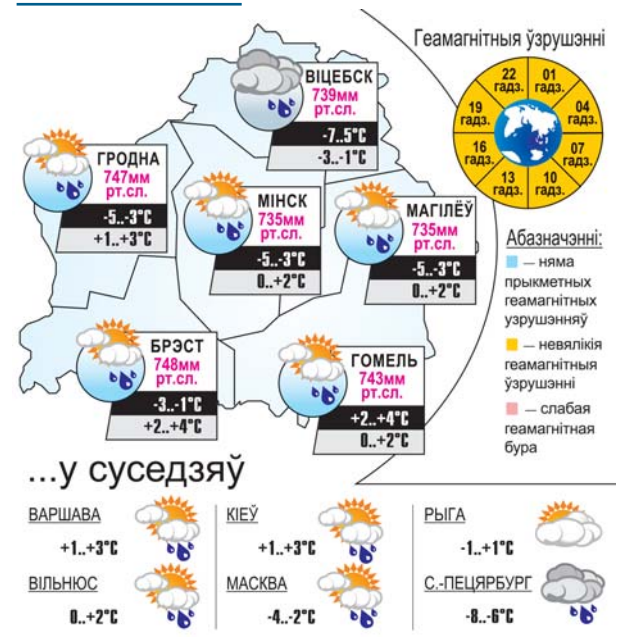
Імяніны

Пр. Феадоры, Гаўрылы, Дзмітрыя, Уласа, К. Люцыі, Богуша, Марка, Мацея, Сяргея.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Хлопец і дзяўчына сварачца. Дзяўчына (пагрозліва):
— Я не твая жонка, каб ты мог мне забараняць нешта!
Хлопец:
— А будзеш ёю?
Дзяўчына (таксама пагрозліва):
— Буду.

— Доктар, я папраўлюся?
— Ды мне самому цікава...

Бабуля звар'яцела, калі па тэлевізары казалі, што нельга верыць усяму таму, што гавораць па тэлевізары.

— Дарагі, што табе сёння прыгатаваць на вячэру?
— Вустрыц у нармандскім соусе.
— Ну, пельмені, дык пельмені.

Паважаныя вытворцы рафінаду, калі ласка, кладзіце ў пачак на адзін кубкі цукру менш, а то трасцы яго адтуль выцягнеш!

Малюнак Пятра КОЗІЧА.

Даты

Падзеі

Людзі

24 ЛЮТАГА

1595 год — нарадзіўся Мацей Казімір Сарбеўскі, новаляцінскі паэт, тэолаг, тэарэтык літаратуры і школьнага тэатра, філосаф. Скончыў Віленскую езуіцкую акадэмію, удаканаліў свае веды ў Германіі і Італіі. Большую частку жыцця правёў у Беларусі і Літве. Выкладаў у Полацкім і Нясвіжскім езуіцкіх калегіумах, у Віленскай езуіцкай акадэміі. З 1635 года — прапаведнік пры двары караля Рэчы Паспалітай Уладзіслава IV. Аўтар зборнікаў «Тры кнігі лірычных вершаў», «Лясныя песні», трактатаў па рыторыцы, паэтыцы і антычнай міфалогіі. Развіваў ідэі гуманізму і мастацкай традыцыі эпохі Адраджэння, выступаў за свабоду мастацкай творчасці.

1839 год — адбыўся Полацкі царкоўны сабор, сход іерархаў уніяцкай царквы Беларусі

і Украіны (у межах Расійскай імперыі), які прыняў рашэнне аб далучэнні яе да праваслаўнай царквы. Ініцыятарам склікання сабора стаў літоўскі епіскап Іосіф Сямашка, які ў 1827 годзе падаў імператару дакладную запіску з прапановай аб ліквідацыі Брэсцкай уніі 1596 года.

1892 год — нарадзіўся Канстанцін Аляксандравіч Федзін, савецкі пісьменнік, акадэмік АН СССР, Герой Сацыялістычнай Працы. Аўтар раманаў «Гарады і гады», «Браты», трылогіі «Першыя радасці», «Незвычайнае лета», «Касцёр», кніг «Пісьменнік, мастацтва, час», «Горкі сярод нас». Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР.

1899 год — нарадзіўся Міхаіл Міхайлавіч Громаў, савецкі военачальнік, генерал-палкоўнік авіяцыі, удзельнік вызвалення Бела-

русі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза (1934). Са снежня 1941 года — у дзеючай арміі: камандзір авіядывізіі, камандуючы ВПС Калінінскага фронту, камандуючы 3-й і 1-й паветранымі арміямі. Забяспечваў паветраную падтрымку і прыкрыццё савецкіх войск з паветра ў бітвах пад Масквой і Курскам, у аперацыях па вызваленні Беларусі. Памёр у 1985 годзе.

Было сказана

Алесь БАЧЫЛА, паэт:
«А найлепшая тая дарога,
што вядзе на бацькоўскі парог».

